

Zaaknummer
2025-019439

Datum
9 december 2025

Raad d.d.
28 januari 2026

Onderwerp
Rekenkamer QuickScan Toezicht energiebesparing bedrijven en instellingen

Beslispunten

1. De conclusies en aanbevelingen uit de Rekenkamerbrief 'QuickScan energiebesparing bedrijven en instellingen' te onderschrijven.
2. Het college te verzoeken een plan van aanpak op te stellen voor de implementatie van de afspraken en hierover aan de raad te rapporteren.

Aanleiding

In 2024 heeft de Rekenkamer Renkum deelgenomen aan een 'Doe mee'- onderzoek van landelijke rekenkamers onder 109 Nederlandse gemeenten naar de uitvoering van het toezicht op wettelijk verplichte energiebesparingsmaatregelen bij bedrijven en instellingen. Het gaat om bedrijven en instellingen die jaarlijks meer dan 50.000 kWh stroom en/of 25.000 m3 aardgas verbruiken. Het onderzoek gaf de mogelijkheid om de eigen gemeente te vergelijken met andere gemeenten in Nederland (benchmark). De Rekenkamer Renkum heeft besloten een kort vervolgonderzoek (QuickScan) uit te voeren dat een wat completer en concreter beeld geeft van de uitvoering van deze taak in onze gemeente dan in het landelijk onderzoek mogelijk was.

Kader

De Rekenkamer is een 'instrument' voor de raad om aan zijn controlerende functie invulling te geven. De Rekenkamer is wel een onafhankelijke commissie. Regels rond de Rekenkamer zijn vastgelegd in:

- De Gemeentewet;
- De Verordening op de Rekenkamer;
- Het Onderzoeksprotocol.

Argumenten

Besparing bij grootverbruikers is volgens de Rekenkamer relevant voor realiseren van de doelen van het energiebesparings- en klimaatbeleid van de gemeente Renkum. Voor de gemeente Renkum is berekend dat bedrijven voor 60% verantwoordelijk zijn voor de CO₂-uitstoot. Energiebesparing door de grootverbruikers doet er dus toe in het licht van de beleidsdoelen van de gemeente voor klimaat en vermindering van CO₂-uitstoot. Tot de bedoelde bedrijven en instellingen behoren onder meer industriële bedrijven, hotels en restaurants, tehuizen, scholen, sportcomplexen, kantoren en bijvoorbeeld ook het gemeentehuis.

Aanpak/Uitvoering

De Rekenkamer heeft dit onderzoek zelf uitgevoerd. Het is een kortlopend onderzoek waarin een beperkt aantal gesprekken in de gemeente Renkum en de omgevingsdienst ODRA is gecombineerd met literatuurstudie (relevante documenten van de gemeente en de ODRA; het rapport van de Rekenkamer Oost-Nederland 'Toezicht op de energiebesparingsplicht Gelderland' van december 2024).

Op basis van het onderzoek trekt de Rekenkamer de volgende conclusies als het gaat om de uitvoering van de wettelijke taak op het vlak van toezicht op energiebesparing bij bedrijven en instellingen die energie-grootverbruikers zijn in de gemeente Renkum:

1. Het toezicht van de ODRA ligt op schema en op korte termijn is te verwachten dat alle bedrijven en instellingen in de gemeente zijn gecontroleerd op het nakomen van hun wettelijke plicht tot energiebesparing en de rapportage daarover.
2. Bij bedrijven en instellingen is weinig kennis over mogelijkheden voor energiebesparing in gebouwen, het treffen van voorzieningen en inrichting van processen.
3. Bedrijven en instellingen maken weinig gebruik van specialistische kennis die er is te halen in de regio om daadwerkelijk effectieve maatregelen te nemen die zich binnen 5 jaar terugverdienen.
4. Energiebesparing door de grootverbruikers kan een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de beleidsdoelen van de gemeente Renkum op het vlak van klimaat, energie en vermindering van CO2.
5. De afgelopen jaren is er in de gemeenteraad geen aandacht besteed aan het onderwerp energiebesparing bij bedrijven en instellingen die een wettelijke besparings- en rapportageplicht hebben.
6. Zolang er geen zicht is op het besparingspotentieel van de grootverbruikende bedrijven en instellingen en op de mate waarin maatregelen die zij uitvoeren leiden tot besparing, is er bij de gemeente geen zicht op wat de bijdrage aan de realisatie van de doelen is. Om uitspraken te kunnen doen over doeltreffendheid en doelmatigheid van het Renkumse beleid, de financiële middelen en de uitvoering van de wettelijke taken, is die informatie over doelbereik nodig.
7. De gemeente Renkum is ambtelijk niet goed aangesloten op regionale uitwisseling en ontwikkeling van kennis op het vlak van energievraagstukken.

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer tot de volgende aanbevelingen:

1. bij beleid en bespreking van energie en klimaat, de aandacht te blijven vestigen op energiebesparing als meest efficiënte wijze om doelen op het vlak van klimaat, energie en CO2-reductie te halen;
2. daarbij niet alleen aandacht te hebben van energiebesparing in woningen en bij huishoudens, maar vooral ook bij bedrijven en (maatschappelijke) instellingen;
3. bij de behandeling van de jaarverslagen van de ODRA expliciet aandacht te besteden aan resultaten van het toezicht op energiebesparing bij grootverbruikers;
4. het college te vragen de ODRA opdracht te geven meer tijd te besteden aan de advisering van bedrijven en instellingen over besparingsmaatregelen, en daarvoor de ODRA financiële middelen te verstrekken die aanvullend zijn op de middelen van de gemeente voor het programmaplan energie van de ODRA voor 2024-2028;

5. het college te vragen de ambtelijke organisatie te stimuleren om zoveel als mogelijk is deel te nemen in regionale gremia waarin kennis, inzichten en ervaringen worden uitgewisseld en initiatieven worden bevorderd;
6. het college in dat verband te vragen om ook vanuit de economische advisering aan bedrijven en advisering aan maatschappelijke instellingen aandacht te schenken aan energiebesparing en andere duurzaamheidsaspecten zoals circulariteit, en daartoe de betreffende medewerkers de ruimte te bieden en hen daarin te scholen.

Financiële consequenties

Aan het aannemen van het raadsvoorstel zijn geen directe kosten verbonden. De financiële impact is afhankelijk van de wijze van implementatie.

Bijlagen

1. Bijlage 1: Concept raadsbesluit - Rekenkamer QuickScan Toezicht energiebesparing bedrijven en instellingen
2. Bijlage 2: Rekenkamerbrief - QuickScan Toezicht energiebesparing bedrijven en instellingen
3. Bijlage 3: Bestuurlijke reactie - QuickScan Toezicht energiebesparing bedrijven en instellingen